

SBURATORUL *Literar*

REVISTA · SAPTAMANALA

SUMARUL No. 28

E. Lovinescu	Anticipații Literare (III)
Vladimir Strelna	Sfârșit de toamnă
Marcel N. Romanescu	Berceuse
Camil Baltazar	Han vechiu
Gheorghe Brădescu	Ereuri
Emil Dorian	În fața serii
Sanda Movilă	Arabescuri în lumină de lună
B. Fundoianu	Henry Bataille
G. Rotică	Luând iubirea locui
G. Silviu	Singurătate

Cronica Dramatică: F. ADERCA.
Cronica Artistică: VICTOR ION POPA.
Insemnări Literare.

28

SBURATORUL LITERAR

Revistă Literară, Artistică și Culturală

Prețul unui număr

LEI 2.—

Abonamente : pentru un an Lei 100.—

. . . 1/2 . . . 60.—

Abonamente se primesc la :

Administrația Revistei „Sburătorul Literar“

BUCUREȘTI

STRADA SMÂRDAN, 4

și la librăria „Mercur“, București, Calea Victoriei, 27

**Deasemenea se pot face Abonamente prin corespondență,
trimițându-se costul respectiv prin mandat poștal.
la Administrația Revistei.**

**Manuscrisele, corespondența și schimbul se vor trimite pe adresa
d-lui E. Lovinescu, Strada Câmpineanu, 40.**

A APĂRUT :

„DIN LUMEA ISLAMULUI“

TURCIA

JUNILOR

TURCI

de N. BATZARIA

Cu o prefață de N. IORGA

LEI 24.—

De vânzare la toate librăriile din capitală și provincie

SBURĂTORUL LITERAR

REVISTA LITERARA, ARTISTICA ȘI CULTURALA

DIRECTOR: E. LOVINESCU

ANTICIPAȚII LITERARE

III

...și Camil Baltazar

Prin câteva poezii numai, d. Camil Baltazar și-a definit personalitatea. Dintre noii veniți, e singurul ce ne aduce o notă originală. Originalitatea, de altfel, nu implică perfecția, nici chiar superioritatea realizării, după cum nu exclude, într-o măsură oarecare nici influențele. D. Baltazar e încă departe de a se fi realizat: nesiguranța îi roade cuvântul, imaginea și mai ales arhitectonica poeziei; influențele se resimt, încrucișate chiar, în expresie dar nu și în sensibilitate. Simțirea poetului este atât de specifică încât îi crează o originalitate numai prin simplă prezentare.

* * *

Am putea defini specia poeziei d-lui Camil Baltazar — fără a-i defini și sensibilitatea — prin notația de atmosferă. Prin notație, purcede din cel mai plastic poet al generației actuale, din d. Camil Petrescu. Prin atmosferă, din d. Bacovia. Originalitatea lui formală vine tocmai din fuziunea acestor două maniere aparent contradictorii pe de o parte, atmosferă interioară presupune elemente de sugestie muzicală, fluiditate, repetiri până la obsesia verbală, obscuritate voită; iar pe de altă, notația precisă, plastică, nouă, imaginea lucrurilor din afara unui conținut definit. Luncănd repede spre forma litanei, adică spre expresia monotona și psalmică a unui sentiment profund, impalpabil și interioară, poezia d-lui Camil Baltazar e prinsă totuși în cadrele unor viguroase notații plastice.

Am citat cu altă ocazie exemple de notație originală. Nu vom mai cita de cât unul singur: fixarea tăcerii încordate ce precede moartea și sfâșierea ei prin țipătul suprem:

*Tăcerea și-a întins atât de mult elasticul
în cât
credeam că va plesni...
Apoi
un țipăt neuman de plânsel
care
a spart tăcerea, prăbușind-o peste noi
în fărâmițele
de-am simțit
cum grindina ne biciuște peste nervi.*

(Imagini din sanatoriu).

Intrând de obicei numai ca un sporadic element material în poezia mai mult interioară a d-lui Camil Baltazar, notația se valorifică totuși uneori prin sine. Și fiindcă am mai dat cândva un exemplu de această specie poetică, în care se disolvă lirismul contemporan, vom reproduce acum în aceeași intenție, o întreagă poezie inedită a d-lui Camil Baltazar:

HAN VECHIU...

Hangiul e bătrân și olog;
Hanul e îngrijit de o fată slută,
Care, când vrei s'o mângâi, se uită spanchiu
Și da să fugă mai sperioasă ca o ciută.

Odăile putrezesc sub strat de igrasie,
Cu așternuturile de mult neprimenite,
Și deasupra candelii Maica Domnului (în stampă)
Doarme șezând stângaciu cu brațele obosite...

Liniștea calmă a cocolt, — și acum
In odae s'a împânzit miros de acreală stătută:
Doar odăița din fund e îngrijită cu levănțică,
Fiindcă acolo-și odihnește ciolanele-fata slută...

Cum e seara și drumul pustiit de drumeți,
Hanul și-adoarme obloanele grele

Scârțâind morăcănos drugii ruginiți de fer, —
Bortuți de mari și lungi caele.

Hanul doarme acum răpănos de noapte și oboseală
Și cum și-a întunecat geamurile și le-a oblonit,
Pare un hoț care s'a ascuns să chibzuiască
Pe cine-ar mai avea de omorît și jefuit...

Sub influențe prea evidente, vigoarea notației este împinsă până la inestetic; amănuntul inutil violent se aglomerează ostentativ ca să ne impresioneze. E și aceasta expresia unei arte obosite care confundă violența cu vigoarea.

Originalitatea d-lui Camil Baltazar este de a ne fi dat poezia sanatoriului, și, în specie, a sanatoriului de tuberculoși. Din acest mediu, tragic și antipoetic prin abundența amănuntului hidos, el ne-a scos o poezie patetică, desigur, dar încă suavă prin covârșirea imaterialului și a sufletescului asupra tot ce ne-ar fi putut părea respingător. Poezia d-lui Camil Baltazar învâluie pe bolnavi și pe îngrijitoare, sanatoriul și moartea însăși într-o atmosferă de străvezie bunătate și, oarecum, de poetică irealitate. Sora Verona e:

*Prietena cu ochii buni, — și veșnic gata de ertare,
Prietena cu ochii inelați de cearcăne vinețite.*

Vecinul de pat:

*Mi-a cuvântat cu grai bun de frate
De însănătoșire și de mamă.*

Sanatoriul:

*Cu perne albe revărsate, pe ferestrele deschise—sanatoriul
Suride binevoitor în zare.*

Excesul de suferință fizică desvoltă o sensibilitate tot atât de excesivă. Povestindu-și mizeriile, vecinii de pat își „vor dăru-i mâinile“:

*Și așa de frățesc le vor strânge
Că sufletele amândurora vor pluti, sincere, pe gură.*

și printr'o admirabilă proiecțiune a sufletescului asupra lumii din afară, noaptea dinăuntru va stinge lampa din perete:

*Va fi așa de mult noapte și în noi așa de multă tristețe
Că lampa se va stinge...*

În această atmosferă de liniște, de tăcere, de răcoare, în care poteca din pădure e „moale,” în care desprimăvărarea pojghețuște „cu zâmbet umed nufării de baltă” iar copacii „și-au lipit frunze pe nud să nu observe cum le tresaltă sâni”, în această ambianță, în care:

*Ochii sunt jilavi de sfoasă bucurie
Iar gura ta burează dor cuminte.*

era firesc ca, pierzându-și din oroare, să ne apară senină și moartea. Pentru acest cuvânt, sfârșitul din *Scrisori din sanatoriu* trebuie citat în întregime :

*Spre dimineață, când bolnavii se scoală,
Cu gemete și întrebări pe jumătate,
Voi dormi frumos
Cu mâinile — a rugăciune — pe piept încrucișate...*

*Și poate că vroidă să mă depună în capelă,
Mă vor plimba descoperit — prin grădină,
Și cum mă vor plimba tăcut pe alei,
În dimineața care se deșteaptă vibrând ca o coardă de
[violină,*

*Se va pleca o creangă de copac,
Umbrindu-mi fața cu tăcere
Și sărutându-mă blajin cu floarea-i albă
Ca o târzie și cuminte mângâiere...*

*Dimineața va fi o soră care se deșteaptă,
Despletindu-și în văzduh părul de soare, —
Cum mă vor fi lăsat să hodinesc puțin —
Cu fața galbenă, brodată de alb de floare,*

*Va fi atâta tăcere în jurul meu,
Creanga va sta boltită asupra-mi cu teamă, —
Că ași vrea în clipa ceia să te rog :
Când vei afla de moartea mea
Să nu plângi, mamă...*

Comparațiile sunt totdeauna primejdioase : ceva din măreția morții din Miorița a trecut totuși în această senină evo-

care a morții în mijlocul naturii ocrotitoare, în care chiar plân-
sul mamei e un motiv de tulburare...

* * *

Având o sensibilitate nouă, și, ceiace e tot atât de re-
marcabil, o expresie figurată personală, pe care, dealtfel o pân-
desc manierismul și nesiguranța, d. Camil Baltazar e din spe-
cia atât de rară a poezilor originali. Viitorul ne va da totuș
măsura elasticității talentului său.

E. LOVINESCU.

SFÂRȘIT DE TOAMNA

Vânăta într'ale vântului bătaii
Toamna aspră, ca și 'n alte rânduri,
A lăsat de-odată grele ceți pe văi
Și pe sufletele noastre gânduri.

Din tăceri de sure veșnicii ales,
Rece gândul morții ne încarcă
De suntem copacii firavi, parcă,
Ce din pacle chiciuri grele au cules.

Cu podgoriile de-odată subt pământ,
Soare cărunțit simțindu-și vrerea,
Surletul s'a tras 'în noi ca 'ntr'un mormânt
Peste care lespede-i tăcerea.

Și 'n repaosul adânc ce s'a 'nchegat
De s'ar mșca o cută'n vre-o perdea
Tăcerea-ar tresări și s'ar mira
Ca de ceva ciudat...

VLADIMIR STREINU.

BERCEUSE

*Fată mică, fată mică,
pleacă-ți fruntea spre hodină!
De ce storci ciorchini de lacrimi
dintr'un zâmbet de lumină?*

*Sănu 'n cuibul palmei mele
pare-o pasăre nebună;
plânsu 'n scorbură de umăr
ca 'ntr'o peșteră răsună.*

*Na venit nici astăseară;
poate n'o să vină mâine:
tu din miezul buzel tale
muști lividă ca 'ntr'o pâine.*

*Hai și culcă-mi-te 'n poală
să te-alint cum făcea mama...
Candela din ochi clipește
și-ți ironizează drama.*

*Dacă 'n visul tău iubirea
avea ritm de barcarolă,
palpitare de columbă,
poleieli de aureolă,*

*dac'a fost ca al tău idol
slab și omenesc să fie,
și să nu-l scânteie haina
ca zăpada străvezie,*

*tu-ți frângi mâinile acuma
și te superi foc pe mine
c'am surpat, fără să bănuî,
tot altarul în ruine.*

*Chiar de-ar fi minclună dorul,
ce-am căutat să 'ngrop iluzii,
când din leagăn te purtară
cu povești în pragul buzii,*

*când sub grindină de râset
cați aripa unei streșini
și, pierzând cărarea razel,
tremurând la pieptu-mi leșini.*

*Că sunt numai eu de vină
că ți-e inima o rană,
mi-o repetă 'n noapte plânsul
ca un clopot de dojană.*

*Imi ascult picând osânda,
deși nu știi cât mă doare,
nu de mine, ci de chinul
dragostei mistuitoare.*

*Mâine 'n zori, poimâine poate
când căpșoru'o să 'nțeleagă
că de te apropie visul
numai oamenii te leagă,*

*că iubirea nu-i ținută
diz vedenii diafane,
ci din biata înfrățire
a păcatelor orfane,*

*mâine când v'o sta pe inimi
sărutarea ca o mană,
însetată și brutală,
iertătoare și umană,*

*mâine binecuvânta-vei
pe acel ce nu se teme
să-ți lumine suferința
ca să-l fulgere blesteme.*

*Cum va renvia atunci
din cenușă visul rodnic,
și va 'ntinde vieții mâna-i
tremurândă de logodnic;*

*Și va crește din genune
spre lumină dorul trainic,
ca și 'n mine bucuria
că i-am fost odată crainic.*

*Ce zâmbești ne 'ncrezătoare?
Ori mi-ai adormit în poală?...
Candela cu mâini de raze
ți desmiardă ceafa goală.*

MA-CEL N. ROMANESCU.

ERESURI

După masă, după cafeaua făcută la spirt de coana mare, plecată să se culce mai de vreme, tinerii căsătoriți, ea într'un matineu de *moleton*, el într'un veston de casă, se strânseseră la gura sobei.

— „Nu arde, dragă, de ce nu arde?”

— „Pentru că s'a stins... Anico!...! Anico! Mai adă vre-o două lemne”.

— „Jăratec mai trebuie?” întrebă servitoarea, ivindu-se cu un fâraș plin de cărbuni însuflețiți.

— „Trebuie, trebuie”...

— „Nu, nu, nu, nu... fugi cu cărbunii”.

— „Las' să-i pună, dragă, nu strică”...

— (sentențioasă) „Nu se pune foc peste foc”.

— (mirat) „De ce?”

— (fatalistă) „Așa!”

— „Ei cum așa?”

— „Uite așa!”

— „Nu se poate, dragă, trebuie să aibă o rațiune”.

— „Zice că nu e bine”.

— „Mofturi! Pune-i, Anico, pe răspunderea mea... să vedem ce o să fie.”

— „O s'avem ceartă în casă.”

— „Taaci!”

— „O să vezi tu,”

— „Așa, cândva, o să ne certăm firește, că n'a văzut nimeni bărbat care să nu se certe cu femeia lui...”

— „Zice că până nu s'aprind luminile.”

— „Fugi, frate!”

— „Nu crezi?”

— „Eresuri. Și drept să-ți spun nu m'așteptam de la tine femeie în toată firea...”

— „Grozav mai ești!”

— „În orice caz n'am eresuri. Asta e prostie curată.

— „Prost ești tu!”

— „Eu nu sunt superstițios, mamă-ta...”

— „Te rog să nu te legi de mama.”

— „Nu mă leg, da văd că ți-a băgat în cap obiceiuri care numai la mahala...”

— „Frumos îți șade! Nu trebuia să mă iei dacă știai că sunt mahalagioaică.”

— „Dragă, m'ai înțeles rău.”

— (fugind cu scaunul) „Te rog, te rog... mai departe de mine. Acum am văzut cine ești... Mă miram eu de ce nu-ți mai place nimic d-tale.”

— „Ai băgat de seamă!”

— „Nu glumi, ipocritule, nu's tocmai așa proastă... te 'nșeli amarnic.”

— „Da bine, dragă...”

— „Orice fac nu e bine, orice spun te plictisește.”

— „Ascultă, Lelico, nu fii copilă.”

— „Lasă-mă... să nu te apropii, că țiip... (indignată) m'ai făcut femeie în toată firea... Numai când vine Nadi ești vesel, cauți să faci spirit și, dacă vrei să știi, vorbești numai prostii. Așa.”

— „Dragă, da îți jur pe onoarea mea!”

— „Nu jura. Am să te las.”

— „Dar asta e nebunie curată.”

— (suspînând) „Mă fa-faci și ne-nebună... Mamă, ce-am ajuns eu!”

— „Ascultă, Lelico, potolește-te, că-mi iau pălăria și plec.”

— „Du-te, hai pleacă... ce mai stai... că atâta aștepti să te scapi de mine (plină de lacrimi) o să vezi mai târziu pe cine ai lăsat, cine are să te iubească ca mine...”

— (mângâind-o) „Hai, Lelico, fii cuminte, fată. Tu știi bine cât te iubesc, cât am umblat după tine.”

— (suspînând) „Să mă faci proastă... n'aș fi crezut nici odată.”

— (consternat) „Mai întâi nu te-am făcut proastă, dar chiar dacă s'ar fi întâmplat, e un cuvânt dojenitor adresat unui copil drăguț, pe care l-am alintat din cale afară.”

— (suspînând fericită) „Să mă faci mahalagioaică...”

— (revoltat) „Asta nu, nu e adevărat. Te rog până aci, cu toate că...”

— (țintă la el) cu toate că?...

— (sincer)... cu toate că te port în ochi plină de soare, în șorț de pension, în poarta casei din Popa-Nan. Doamne, cât erai de frumoșică!”

- (vicleană) „Mă mir că-ți mai aduci aminte!”
- „De ce să te miri?”
- „E așa de mult de atunci!”
- „Abia un an!”
- „Caută bine. Trebuie să fie mai mulți. (cu parapon) N'am ajuns într'un an femeie în toată firea.”
- (luând-o în brațe) „Copilă mai ești! Știi bine cât îmi ești de dragă. Credeam că n'o să te fac niciodată să plângi.”
- „La ce m'ai făcut bătrână?”
- „Nu m'amgândit să te fac bătrână, ar fi o absurditate.”
- „Îți pare rău?”
- „Sigur că-mi pare rău.”
- „Cere pardon.”
- (sărutându-i mâinile) „Pardon!”
- (Invingătoare) „Nu așa, zi: piti, piti, pardon.”
- (ametit) Piti, piti, pardon.
- (cuprinzându-l de gât) Și eu pardon (luminată subit, vezi) ți-am spus eu, nu mă credea!”
- „Ce?”
- „Că nu se pune foc peste foc.”
- (râzând) „Așa e, frate. Acum văd și eu c'ai avut dreptate (strângând o mai tare) Hai să facem nani...”
- (serioasă) „Cu o condiție. Să fii cuminte...”
- (nenorocit) O, Lelico!”
- „Măine e duminică.”
- „Ei și?”
- „E păcat.”
- (triumfător) „N'ai nici-o grijă. Am fost un an la seminar. Cunosc canoanele.”
- (cochetă) „Asta e canon?”
- (aprins) „Voiam să zic că nu e sâmbătă obișnuită.”
- „Da cum e?”
- „Proasto, nn e Sf-tul Niculae? Păcat era ieri.”
- (rușinată) „Vai, și noi...”
- „Stai nici ieri n'a fost păcat.”
- „Da, mă amăgești.”
- „Uitucă mai ești. (sărutând-o după fiecare întrebare). Unde am fost asară?”
- „La Operă,”
- „Și după operă?”
- „La dancing.”

- „Câte erau când ne-am culcat ?“
— „Patru.“
— „Atunci ?“
— (nedumerită) „Nu 'nțeleg.“
— „Intrasem în sărbătoare, proastă mică...“
— (șovăind) „Crezi ?“
— (ridicând-o) „Ascultă-mă pe mine, sunt doar fecior de popă.“
— (cu ochii închiși) „O, atunci...“

GH. BRĂSCU.

IN FAȚA SERII

Tu, seară,
Vii din depărtări
Pe poarta târgului
Cu străzi pline de sgomot și oftări
Și, nebăgată 'n seamă,
În rochia ta de muselin închis,
Te-asezi cuminte, singură și mută,
La ușa fiecăruia din noi,
Cu ochi de vis,
Cu brațe moi.

Dar noi intrăm gemând
De patima mărunță, ce ne frânge
Și cu atâtea vorbe 'nveninate,
Pe cari le-aruncă 'n sus pământul,
Te pângărim
Și-ți rupem taina și vestmântul.

O, seară minunată,
Prietina din ceasul cel mai drag,
De ne-am opri odată
În prag
Și, respirând vestmântu-ți de mătăasă,
Goi și curați, să știm uita
Și să luăm cu noi în casă
Îmbrățișarea ta !

EMIL DORIAN.

ARABESCURI IN LUMINA DE LUNA

I.

Iar marea adoarme tăcută
 Și vila adoarme și ea —
 Pe trepte, o fată ciudată
 Privește cum luna palpită,
 Cum urcă și trece grăbită,
 Lăsând pe columne și arcade
 Lumini care curg în cascade
 De-argint și s'agită fugare,
 Lăsând pe cupolele blonde
 Albastre și triste chenare —

Din fundul grădinii venită,
 O mică și sveltă gazelă
 S'oprește mirată-de-odată
 În fața havuzului clar,
 În marmură roză sculptat —
 Se-ableacă spre oglinda de apă
 Și-i tulbură clarul ciudat..
 Apoi se întoarce sfioasă
 Spre fata ce șade culcată
 Pe trepte, plutind înecată
 În clarul albastru al lunii —

Și 'n cet ea se lasă tăcută
 Și abia perceptibil sărută
 Picioarele albe ca piatra..

În sălile goale se urcă
 Parfum de petunii și laur...
 Și luna ce-acuma înclină,
 Și-apune într-un lac de lumină
 Se uită 'ndărăt întristată..

În noapte-i risipă de aur..

Și vila-i în aur culcată..

Pe trepte e-acuma desculță,
 În linii prea vii de lumină,

O fată așa de ciudată,
 Că pare tăiată în piatră —

II.

Lumina rămâne animată
 În arcade de albastre ferestre
 — Ca edera ce stă agățată
 Cu frunze prea vii de lumină—
 Și luna mirată zâmbește —

E noaptea așa de senină
 Și-așa de imensă tăcerea
 C'auși dela vilă, cum marea
 Își strânge 'n adâncuri durerea
 Și-o 'nchide 'n palat de mărgean-

Iar fata se 'nnalță pe trepte —
 Zâmbește extatic și-i crește
 În suflet de-odată dorința
 Ce-i prinde puternic ființa..

Se-agăță de albe columne —

Cu gesturi feline s'ascunde
 Și iar se ivește de-odată,
 Și 'n alba arcadă-a ferestrei
 Rămâne o clipă' agățată

Cu-o mână întinsă spre lună!
 Cu haina desprinsă din umeri,
 Cu ființa extatic întinsă,
 Cu ochii părănd că adună
 Doar perle prea vii de lumină.

Să 'și facă din ele cunună —

Și marea 'ntre țărături șoptește..
 Gazela de jos o privește —
 Iar luna mirată zâmbește —

SANDA MOVILĂ.

HENRY BATAILLE

Phileb. — A murit Bataille!

Stilpon. — Știu. Am citit ziarele.

Phileb. — Atâta tot?

Stilpon. — Atâta tot.

Phileb. — Când am aflat, am alergat să cumpăr ziarul. L'am citit cu aviditate. Săracul Bataille!

Stilphon. — Atâta tot?

Phileb. — Atâta tot. Ce mai vrei?

Stilpon. — Ei, nu te mai chinul atâta. *Ta douleur du Perrier sera donc éternelle?* Consolază-te.

Phileb. — Mă consolez. Dar nu pricep liniștea ta, calmul. Oamenii mor, desigur dar, oricum, moartea unui artist...

Stilpon. — Artist? Nu, *Phileb.* Un scriitor — un scriitor oarecare — unul prețuit de public — nimic mai mult. Sunt două categorii de inspirați: noi și ceilalți. Bataille era unul din ceilalți.

Phileb. — Dece, *Stilpon?* *Marșul Nupțial, Scandalul, Fecioara Rătăcită*, sunt piese admirabile.

Stilpon. — Se poate. Nu le gust — asta e desigur o infirmitate. Dar, vezi tu, între toate artele care au contact cu publicul, teatrul e genul care riscă mai mult. Există în noi o joasă necesitate de a linguși pe oameni; asta se și numește sociabilitate. Când te întâlnești cu un singur om, lingusești pe unul; asta a făcut-o Goethe; când te întâlnești cu zece, lingusești zece; Racine nu s'a supus curții: când întâlnești public pentru o sută de reprezentări, trebuie să lingusești câteva mii. Deaceia autorul dramatic trebuie să fie înzestrat cu multă cinste, cu multă putere de rezistență, cu o teribilă capacitate de risc. Un autor care nu-și scrie piesa cu convingerea că va fi fluierat, poate fi un om foarte onest, un bun tată de familie...

Phileb. — Dar, *Stilpon* — arta poate exista în afară de public? Nu scrie pentru public, artistul? Nu e publicul judecătorul oel din urmă?

Stilpon. — Ce penibile chestiuni, *Phileb!* Ai darul de a pune veșnic, probleme insolubile. În afară de public? Ce poate semnifica asta? Fabre a descoperit că grierul nu cântă — cum se bănuște — ca să-și câștige femela. Și motivul e așa de simplu! Sunt amândoi surzi. Artistul scrie pentru public, spui tu? Dar încă n'ai priceput că publicul e surd? Nu grierul cântă, ci o membrană elastică din aparatul vocal. Fabre a izbutit să scoată cântecul, trăgând de coloana musculară, dintr'un grier mort. Scutește-mă de aplicarea analogiei. Pentru cine scrie artistul? Pentru nimeni.

Phileb. Cu toate astea, publicul acceptă sau respinge, consacră ori ignoră, selecționează, dealungul veacurilor, marile antologii ale civilizațiilor.

Stilpon. — Da, da, e celace se spune. E miraculos cum reprezintă, Phileb, tot celace se spune. Asta se numește: tradiție, bun simț, sănătate... Dar ce vrei? Imi prefer opinia falsă. Dacă publicul e cel care decide, am fi auzit de Pradon; a rămas însă Racine. Rămânea La Calorenède; a rămas François Villon. Era citit Crébillon sau abatele Delille; îl citim pe Montaigne și pe Rabelais. Ai observat că George Sand a ieșit din circulație, că Musset a rămas cu sufletul fecioarelor în pension, că Zola — titanul Zola — nu mai interesează? Un librar a dat de curând, o penibilă statistică.

Phileb. — Nu văd de ce faci categorii. Spui totuși că Rabelais Villon, Racine, au rămas. Pe aceștia nu i-a păstrat, din veac în veac, din tată în fiu, publicul?

Stilpon. — Nu, Phileb. Aceștia n'au cunoscut publicul și nu-l cunosc nici astăzi. Au trecut, ca o moștenire prețioasă, din artist în artist, dintr-o generație în alta și încă, sunt epoci întregi, când dispar cu totul. Sunt marile lacune de civilizație. Au dispărut cu totul artiștii — sau sensibilitatea lor e așa de ciudat diferită, că se refuză înțelegerii, ca o inscripție caldelană? Virgil datează dela Renaștere și François Villon dela Sainte-Beuve. Dacă nu exista admirația lui Goethe pentru Shakespeare — am fi avut până azi încă un autor de a doua mână. „Natură, natură, totul e natură în Shakespeare!“ a strigat Goethe. Când publicul o să priceapă la fel, o să poată și el consacra.

Phileb. — Ești rău, Stilpon! Tolstoi susținea că Shakespeare n'are talent și Nordau, că Maeterlinck e un imbecil. Îți amintești părerile lui Sainte-Beuve despre Flaubert? Greșesc alături mari scriitori — cum n'ar greși publicul? Înțelegerea lui e mai puțină — fie! — gustul lui mai mediocru — dar necesitatea artei o cunoaște totuși; există o virtute în respectul lui, pentru cei cari i-au dăruit odată frumusețea; posedă o conștiință estetică.

Stilpon. — Imi pare rău, Phileb pentru pledoaria ta. Faci concesiuni — frumoasă pildă de jertfă personală! — Spui că publicului îi e necesară arta? Dacă arta și amuzamentul ar fi același lucru... Spui că-și respectă zeii? Ești naiv. Respectă pe cel care-l gădile — cât îl gădile. Nu Pericles, nici Aristip și nici Platon nu l-au dat lui Socrate cucută. Nu Angelo l'ar fi pus pe Leonard să-l construiască statui din zăpadă! Nu Berthelot l'ar fi ghilotinat pe Lavoisier! Am plecat dela Bataille — nu-i așa? Te-au prevenit zărele că, în ultimii zece ani, pierduse publicul. Îl pierduse — vei argumenta tu — pentru că e în progres; e o dovadă de pricepere. Nu, Phileb, nu. Publicul nu l'a părăsit pe Bataille, pentru Claudel, sau pentru Ibsen. L-a părăsit pentru Kistaemaekers, pentru Bernstein, sau pentru Curel. Îi trebuie un altul, să-l gădile — un amuzament nou — o jucărie proaspătă,

Phileb. — Dar artistul e om, Stilpon! El trăiește între oameni, suferă între ei, sau se bucură. Să scrie — ea și cum n'ar exista oameni — spui tu. Și atunci când ciudatul destin îl va arunca

într'un jălt, paralitic, scurs de orice bucurie și pustiu, ce vrei să-și spună?

Stilpon. — Scurs de orice bucurie, spui tu? Dar știi tu ce-i acela bucuria de a crea? Ce vrei să faci, Phileb? Să faci ce a făcut Verlaine, nebun în ultimele zile: Vopsea lucrurile din odăte, cu un penel muiat în bronz lichid. Idealiza, Phileb! Știi tu ce-i asta? Ce vrei să-și spună? Mi-e indiferent. Își va fi realizat destinul — și deacela va avea tot dreptul să-l blesteme.

Phileb. — E trist, Stilpon, oface spui.

*Une histoire, une histoire, tout finit en histoire !
On a beau crier, souffrir,
et partir et s'en revenir —
tout finit par un beau soir.*

Stilpon. — *Plus tard, plus tard, je ne serai dans la famille,
que l'oncle ou le cousin qui a eu des malheurs
et dont on parle à l'heure fade de la camomille —
et tu finiras — là, histoire de mon cœur.*

Phileb. — Știi pe de rost, Stilpon? Dar e de Bătălie.

Stilpon. — Știu. Un poet care a murit foarte tânăr după volume de versuri și o plesă: *La Lepreuse*.

Phileb. — Nu Stilpon! E același Bătălie — cel care a scris *Marșul Nupțial*, *Scandalul*...

Stilpon. — Phileb — de ce nu vrei să pricepi odată? Un artist moare poleindu-și lucrurile cu bronz. Acela care a scris poemele, era un artist — pe celălalt nu-l cunosc. Poate îl cunoaște publicul — dacă îl mai ține minte.

Phileb. — Stilpon! Stilpon!

B. FUNDOIANU.

LUÂND IUBIREA LOCUL

Prietină și alta nimic cât te-am știut,
Spre inima ta calea găsit-am totdeauna
Și gândurile-ți toate mi-au fost deschise 'ntruna;
Nu-mi ascundeai în ele nimic necunoscut.

Din ziua 'n care însă iubirea i-a luat
Prieteniei locul, mai lesne aș pătrunde
Prin zid pân la femeia ce'n tine se ascunde
Decât prin taina'n care mi te-ai înfășurat.

G. ROTICA.

SINGURĂTATE

*Înțeleptule Dumnezeu-din-mine,
când ai văzut că lepra urii
crescând mereu ajunsese la marginea gurii. —
grăitu-mi-ai vorbe nemeșteșugite și senine :*

*„Duhul necurat îți stăpânește lutul
și s'au adăpostit paseri întunecoase, de pradă,
în ochii tăi speriați, cari 'ncercaseră să vadă
Necunoscutul —*

*„Necunoscutul în care se crede că s'ascund
fiicele atee ale Norocului
jucând în jurul luminei și focului
soarelui rotund...*

*„Fugi de cei mulți !... Singurătatea e dulce ca un balsam :
gustă cât mai mult din otrava ei —
iar când te vei vindeca de lepra Uriei, și-ai să vrei
frații, — iubirea va fi rodit pe ram !...”*

*Iată-mă întors, — după ce te-am ascultat...
Singurătatea cu care am stat de vorbă atât —
— cum stă smochinul cu nisipul deșertului, — m'a hotărât
să îndur chinul, blând și resemnat...*

*Acum, — simt mireasma florilor ce cresc
în grădinile semenilor...*

*Paserile întunecului nu mă mai pândesc
valurile nopții nu mă mai întart' —
ulciorul gândului rău e gol și spart —
căci Singurătatea m'a învățat să iubesc !...*

*Dar pe tine,
înțeleptule Dumnezeu din mine, —
nu te mai găsesc...*

GEORGE SILVIU.

CRONICA DRAMATICĂ

TEATRUL REGINA MARIA

NJU de Osip Dimov și PELICANUL de Strindberg

La început a fost regisorul...

Povestea lui Dimov e banală. Într'adevăr, cum spune însuși autorul, dar de o banalitate emoționantă, cum sunt toate lucrurile mari în viața noastră. Banalitatea aceasta e însă încrustată de două pietre prețioase: de o ironie fundamentală care se străvede cu focurile în câteva momente unice și de acel nitcevo, năzuința spre nimicul desăvârșit—, ceva mai mare decât iubirea, decât moartea— a sufletului slav.

Surprinzătoare nu e însă „povestea banală” a lui Dimov, cât perfecțiunea cu care s'a suprapus realizarea scenică a regisorului Karl Heinz Martin. E maniera expresionistă — și are multe legături cu încercările din urmă făcute în poezie, sculptură, pictură și muzică pentru reîmprospătarea prin forme a vechilor teme umane.

E în definitiv un plan nou, pe care se poate construi, în toate domeniile artei, clasicismul de mâine.

Totul se întemeiază pe caracteristic — iar exprimarea prin eliminare severă a amănuntului. Libertatea e absolută: flece amănunt (vorbim de toate artele) poate fi o caracteristică de creațiune.

Dimov a scris povestea de iubire și moarte a frumoasei Nju în opt tablouri, opt momente *caracteristice*. A luminat brusc și puternic opt puncte din cei 5 metri de serpentină a vieții ei. Karl Heinz Martin a luminat și el ceea ce era caracteristic în aceste opt scene, disprețuind și el amănuntul. Vorbitor din acest punct de vedere e primul tablou (o sală de bal): dansatorii vin din negură compactă, din dreapta, trec prin lumina inegală a scenei, pentru a se pierde în altă negură compactă, în stânga. Faptul se petrece atît de luminat a giorno ar fi o sală de bal cu stările de conștiință, care nu apar decât în succesiune, ca în filmul unei lanterne ma-

gice: constința e tabloul fix luminat la un moment dat de flacăra lămpii.

Punerea în scenă integrală — cum se face la celelalte teatre — cu desăvârșita stilizare cu trei, patru, ba și cinci planuri de vedere, e — psihologicște vorbind — o monstruozitate. Fenomenele nu se petrec astfel în niciun cap sănătos: S'a redat „natura” — când trebuie să se redea celace vedem noi în „natură”!... Astfel că, în planuri veritabile, de suflet, nu de obiectiv fotografic, sunt montările d-lui Karlheinz Martin. Sufletește, ni se da totul până acum pe un singur plan — așa cum desenează copiii cu cărbunele pe pereți un cal având cele patru picioare paralele, sub pânțele.

Acelaș procedeu a fost întrebuințat la montarea Pelicanului de Strindberg. Povestea disperată a unei familii burgheze în descompunere din pricina avariției și imoralității unei mame e pusă într'un decor *strâmb*. Ochiul normal e jignit, precum drama lui Strindberg jignește sufletește. Ușile care se deschid, sunt fantastic de mari — cum fantastice sunt toate ușile, oricât de bine măsurate de dulgher, când pe acele uși trebuie să intre o nesiguranță, o spaimă. Explicația decorului e și mai ușoară: dacă arătăm că toate camerele privity cu capul pe un umăr (cum probabil diformă e constința sub coșmar), par diforme.

Publicul a făcut actori or și regisorului ovațiuni cari n'au lipsit mult să se transforme în triumf.

Să fie reprezentafia dela Regina Maria sortită unui început în civilizația românească?

F. ADERCA.

CRONICA ARTISTICA

GETTA HOLBAN și MÜTZNER

În afară de două sau trei peisaje fără prea mare însemnătate, expoziția pe care d-na Holban a deschis-o la Maison d'Art, înfățișează două feluri de lucrări, egale ca tratament și în mod firesc neegal de reușite. Între flori și compoziții (cele două feluri de tablouri ale expozantei) nu pot fi prea mari legături ba, ceva mai mult se poate spune că acela ce pretind un-le pentru o bună reușită, strică celorlalte. — Opera d-nei Holban ne va servi drept ilustrare a celor afirmate mai sus.

Expozanta dela Maison d'Art e stăpână pe o tehnică ce-l face cinste. Știe să deseneze cu expresivitate și corectitudine și colorează cu sobrietate și căldură ajutată de un penel viguros și precis. Aceste calități care o indică genului de compoziție nu

sânt suficiente, ba chiar păgubesc, interpretării florilor unde moliciunea desemnului, rafinamentul și senzibilitatea culorilor trebuie să stea pe întâiul plan. Duritatea și artificialitatea florilor d-nei Holban pornesc dintr'un exces de vigurozitate greșit aplicat și mai ales din lipsa celui nerv iemenin de care vorbeam cu ocazia expoziției D-nei Dona și pe care — ciudățenie artistică — bărbații pictori îi au într'un mai mare grad decât femeile — pictorii...

Cu calitățile d-sale însă, expozanta de la Maison d'Art e indicată mai curând pentru compoziție și aici ne dă lucrări meritoare. Preocupată de-o cam dată de subiectele care l'au făcut celebru pe faimosul Edgar Degas, d-na Holban găsește în mijlocul balerinelor prilejuri frumoase de a-și arăta îndemânarea și dibăcia excepțională de schiștistă cu desennul său plin de vervă, de expresie și de energie, suprapus de o pastă curată, caldă și abilă.

Cu toate acestea, d-na Holban nu aduce în expoziție de acum opere definitive. Ea arată doar drumul pe care va trebui să-l urmeze și pe care o așteaptă succesul.

D-l Mütznér, la Atheneu, ne pune vizibil în încurcătură. Opera d-sale trece dincolo de putința noastră de control prin ciudățenia subiectelor extrem răsăritene și prin tratamentul lor încă mai ciudat, căruia nu-l putem găsi nici loc, nici timp, nici școală, deci nici o motivare și nici măcar o scuză.

Căci lucrările de la Atheneu nu ne spun nimic. Nu ne impresionează și nu ne dau nici sugestia pe care am putea-o pretinde unor astfel de lucrări, sugestie pe care în schimb ne-o dau din belșug și cele mai rudimentare estampe Japoneze. Problema aceasta a transplantării de atmosfere străine a fost cu succes frumos dezvoltată de *orientaliștii* din Franța, începând cu Delacroix și sfârșind cu Besnard, decât ei au avut meritul de a face lucruri ce adăugau valorii tratamentului care le era obișnuit — farmecul unui peisaj și-al unor costume și caractere exotice. Ei vedeau deci locuri streine cu ochii lor de Francezi, așa încât puteau fi înțeleși și gustați în propria lor țară. —

Și cu toate acestea orientalismul n'a fost decât o modă.

Cum se poate numi atunci extrem orientalismul d-lui Mütznér, pe care noi nu-l putem nici simți, nici înțelege. În felul său de a lucra expozantul dela Atheneu întrebuițează un arbitrar intolerabil. Și dacă beția de culori poate fi un rău, abuzul distonanțelor brutale și diferența față de acela ce se numește atmosferă, sânt greșeli amarnice care pot dărâma o reputație ori cât de bine stabilită ar fi ea.

VICTOR ION POPA.

În marginea alegerilor. — N'am putut niciodată suferi *Mitocanul*. E simplu. Am primit cultură și educație, m'am născut din părinți care aveau cu tură și educație lată motivul. El nu dă notă sentimente de agresiune, nici nu descalifică o clasă întreagă de oameni, necesari societății în nevoile ei multiple.

Am zis *Mitocanul*, cu majuscul și la singular ca tip. Adică omul scurt, gras, roșu, necioplit, care înfățișează pătura rudimentară a societății; nu vorbesc de moșicul, de grosolanul, de orice clasă și speță.

Intr'o zi, însă omul scurt și necioplit, îmi apărui mai puțin nesuferit. S'ar fi zis că mă interesează cu ceva; parcă ași fi avut o idee asupra lui care încă nu străbătea.

Orunde ne încreușam drumul, mă uitam la el, în loc să întorc privirea. Cum nu ne întâlneam decât pe terenul neutru al străzii, cafenelei, gării, cinematografului... băgam de seamă că e mai numeros decât credeam, și observația asta care m'ar fi revoltat până ieri, nu mă revolta, ba ceva mai mult, dacă nu chi'ar mă mulțumea, dar mă îndrăgnea negreșit, spre o satisfacție nelămurită.

Și iată că într'o altă-zi cu soare am avut explicația: umblam pe trotuarul alb și pusut u, când a trecut pe lângă mine nu fetița încântătoare, nici domnul elegant — a trecut un brav mitocan, foarte scund, foarte pântecos, foarte roșu, foarte bătărânos și plin de expresia fizică a „cum secade-lui” moral.

Când înaintea mea, când alături, când eu înaintea, umblam laolaltă spre căi felurite, fără ca vecinătatea asta să ne supere, și ideea în sfârșit a străbătut.

— Să avem mitocani, cum avem pământ gras ca să avem din ce ne subția ca să nu rămânem cu ceace acuma, din subțire, s'a *destrămat*.

Să avem acei substrat din care rând pe rând, să iasă straturile succesive care duc la al civilizației evolutive — să nu fim reduși la acel care acum sechiamă cult și a cărui caducitate, sdrobește cu evidența decadenței lui, orice idee, orice sentiment, — deci orice ilu-

zie și avânt. — La răspântie am cotit. M'am despărțit de mitocanul meu.

I-ași fi dat mâna. Ce-ar fi zis? Era ziua alegerilor, ar fi crezut că fac propagandă.

Mie, mi-ar fi făcut plăcere. O mână aspră, dar solidă și cinsută. Avem nevoie! —

P.

Institutul de literatură. — Statutul constitutiv. — Primul statut constitutiv al Institutului de literatură, pe care intenționează să-l creeze, impunându-l și ca persoană morală, d. Mihail Dragomirescu împreună cu ce e câteva mii de studenți ai săi. Acum doi ani primisem tot de la d. Dragomirescu un alt statut al societății *Dacia-Română*, monument de ingeniozitate constructivă. Dacă nu mă înșel, era vorba de a afirma primul culturii românești asupra culturii minorităților. Imaginația fertila a fondatorului organizase pe hârtie o construcție savantă de societăți culturale centrale, filiale-generatoare și filiale pur și simplu ce aveau să coprindă ca într'o plasă orașele și plaurile României Mari. La capătul acestor propilei mijia cupola unui minister al culturii, ce s'a înființat, ce e dreptul, dar în condiții neprevăzute. Înainte primisem un alt statut de câteva sute de articole al unei asociații de profesori, pe zidată tot de d. Mihail Dragomirescu, ca să dozeze școlile noastre cu o serie de cărți tip pentru toate materiile. Și cu ocazia *Institutului de literatură*, d. Dragomirescu dovedește același spirit metodice și ferul în resurse. Numeroase articole cu diviziuni și subdiviziuni, cu aliniate numerotate cu cifre și cu litere ne luminează asupra scopurilor *Institutului* și categoriei membrilor lui. Pentru a da câteva exemple: scopurile asociației sunt numerotate până la litera j; membrii institutului sunt: membri directori, activi interni, activi externi, protectori, onorari; iar direcțiile sunt: direcțiunea administrativă și didactică, direcția bibliotecii, direcția studiilor și direcția editurii; — fiecare di-

recție are trei secții numerotate cu cifre și fiecare secție are trei subsecții numerotate cu litere. Aceasta deocamdată, de oare ce „organizarea amănunțită a Institutului se va face printr'un regulament”.

Nu putem decât să urăm prosperitate acestui Institut atât de bine împărțit în direcții, secții și subsecții, — rezervându-ne bucuria de a-l și felicita în ziua când vom citi o pagină frumoasă, ieșită din redactarea tuturor direcțiilor, secțiilor și subsecțiilor reunite în ședința plenară.

S.

„Intre Artă și Iubire”, de *Sarina Cassvan*. — Autoarea își etichetează singură cartea: roman; de fapt însă, „Intre Artă și Iubire” este o nuvelă — poate cu o acțiune mai bogată decât cele pe cari d-na Cassvan le-a tipărit în „Carnavalul Vieții”.

Anecdota e simplă: un sculptor, înbește o fată (tot artistă); la rândul ei fata se îndrăgostește de sculptor — care îi pare, firește, un mare talent; consimte chiar să-i pozeze, spre a-i da prilej să creleze o capodoperă. Din păcate — sculptorul fiind înșurat — nu se pot căsători. În cele din urmă, după ce din cauza purtării fetii tatăl ei moare, lucrurile se limpezesc: eroina, (care, în războiul de curând izbucnit, conducea un spital) salvează viața sculptorului — apoi, jertfindu-se pe sine, îl redă soției lui...

Titlul cărții „Intre artă și iubire”, ne-ar fi dat, desigur, dreptul să ne așteptăm cu totul la altceva; subiectul, pe care el ni-l sugerează, d-na Cassvan îl reduce de fapt, la lupta dintre două ființe care se iubesc și nu se pot căsători: temă veche — totuși nu imposibil de reluat...

Dar d-na Cassvan a aglomerat prea multe amănunte — de multe ori chiar păgubitoare subiectului — și, în schimb, a adăncit prea puțin — sau de loc sufeletele personajilor. Ele rămân mereu închise

pentru noi: îi vedem mișcându-se — fără să ne miște; îi vedem suferind — și rămânem nepăsători...

M. S.

Locul crimei. — În fiecare joi d. Struțeanu se învârtă în coloanele *Vieții*, în jurul *Legii progresului*. Descoperă nd-o, în fine, tânăra critică ne dovedește cu lux de argumente științifice că această schiță n'are nicio valoare. După ce a sfârșit cu dovezile, revine totuși săptămâna următoare pentru a ne-o mai dovedi odată. Părerile d-lui Struțeanu asupra *Legii progresului*, asupra lui Brăescu, sau asupra ori cărei chestiuni, fie ea și viitoarea eclipsă solară intră în masa lucrurilor neinteresante. Pe acest teren discuția nu e numai închisă dar n'a fost niciodată deschisă. Insistența cu care revine mereu la nefericita *Legii progresului* este totuși dovada că obsesia criminalului de a-și revedea locul crimei, nu e o legendă.

După atacul de artilerie de calibru mic al d-lui Struțeanu, de o precizie de tir ce ne amintește precizia artileriei armatei rusești din Moldova, încăpută pe mâna soldaților bolșevici ce nu știau nici pe unde se încarcă tunul, suntem informați, dealtfel foarte vag, că a urmat atacul de artilerie grea a d-lui M. Dragomirescu, *ipsissimus*. Într-o conferință ținută la Universitatea liberă, se pare că directorul Institutului de literatură a desființat pe Brăescu cu obuze de 0,42. Mortul e, firește, deplin sănătos. În marea lui naivitate de om ce nu cunoaște încă moravurile literare, frecându-se la ochi, a exclamat: „se vede că la noi, când se ceartă criticii, se răzbină ca birjarii pe clientul adversarului din fundul trăsurii.” Noi l'am consolată totuși cu norocul de a fi încăput pe mâna criticii științifice, căci de-ar fi încăput pe mâinile mai puțin științifice ale d-lui Vineanu, de pildă, tăbăcit, ar fi devenit de mult „o pereche de pingele”.

S.

EDITURA „ANCORA“ ALECALAY & CALAFATEANU

BUCUREȘTI — No. 4, STRADA SMÂRDAN No. 4

A APARUT:

DOMNUL DEPUTAT

**ROMAN ISTORIC ȘI DE MORAVURI, CU EPISOADE
DIN SÂNGEROASA EPOCĂ A RĂSCOALEI
PLUGARILOR (1907)**

de V. DEMETRIUS

**AUTORUL CUNOSCUTELOR ROMANE : ORAȘUL BUCURIEI,
DOMNUL COLONEL, TINEREȚEA CASANDREI
ȘI PĂCATUL RABINULUI**

Deputatul și moșierul Marin Voiculescu la me-
dic. — Indurerat și îndrăgostit. — Antisemitism
în Moldova. — Inceputurile rasvrătirii țărănești. —
Intinderea și grozăvia răscoalei. — Aleșii națiu-
nii la Caffé Chantant. — O răsbunare feroasă. —
Poreclita „Pițigoiul“, de 16 ani. — Ciocniri între
armată și răsculați. — Sdrobirea fără milă a
revoluției. — Voiculescu părăsit de nevastă. —
Urmărirea presupușilor „Instigatori“. — Nuntă,
afaceri și amor. — Liniște de cimitir, la țară.

LEI 20.—

De vânzare la toate librăriile din capitală și provincie

CENTI

SOCIETATE ANONIMĂ CAPITAL LEI 50.000.000

♦ 41, STRADA LIPSCANI, 41 ♦

Sucursae: BUCUREȘTI — Str. Lipscani, 22 și Căea Victoriei, 110

In țară: Ploiești, Buzău, Galați, Brăila, Focșani, Constanța,
 Timișoara, Brașov, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Oradea-Mare,
 Arad, Târgul-Mureș, Râmnicul-Sărat, Pitești, Craiova,
 Turnu-Severin, Târgoviște, Botoșani.

Cel mai bine asortat cu ultimele noutăți pentru saison

Atelier de Croitorie de primul rang pentru Dame și Domni

♦ ♦ ♦ Prețuri mai ieftine ca oriunde ♦ ♦ ♦

S'a deschis Centrala

MARILOR MAGAZINE

La PALATUL NOUȚĂȚILOR

STRADA PARIS, No. 10

Sucursale: Oradea-Mare, Lugoj

MATĂSURI : LENA-

JURI : PÂNZETURI

ARTICOLE de MARIA J

: GALANTERIE :

Mare Raion de

FURNITURI de MODE

INCĂLȚĂMINTE, etc.

Prețurile excepționale

: ? Gustați delicioasele :

produse ale

BONBONERIEI : :

: : RENAISSANCE

care se găsesc în detalii la

COFETĂRIA RENAISSANCE

STRADA PARIS, 10

și la toate sucursalele

MISSIR

DIN ȚARĂ

— En Gros la Fabrica —

STR. POPA-TATU, 45